

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.22
la Hotărârea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM la disciplina

REGLEMENTĂRI PROCEDURALE PRIVIND INTENTAREA, PREGĂTIREA ȘI EXAMINAREA ÎN FOND A CAUZELOR CIVILE

(candidați la funcțiile de procurori)

AUTOR:

Clima Vlad

Vicepreședintele judecătoriei Ciocana mun.Chișinău

Formator INJ,

_____ AVIZAT
Șef Direcție instruire și cercetare

CHIȘINĂU, 2016

I. PRELIMINARII

Justiția civilă reprezintă cel mai dinamic și complex domeniu de activitate. Importanța practică a Reglementărilor procedurale privind intentarea, pregătirea și examinarea în fond a cauzelor civile este cu atât mai importantă cu cât este vorba de persoane investite de lege cu funcția apărării drepturilor unor categorii de persoane defavorizate, precum și ale statutului și societății.

Curriculumul la disciplina Reglementări procedurale privind intentarea, pregătirea și examinarea în fond a cauzelor civile se axează pe două niveluri comportamentale, cu divers grad de complexitate: aplicare, integrare.

Nivelul cunoașterii nu presupune acumularea cunoștințelor teoretice, ci actualizarea acestora în funcție de eventualele modificări ale cadrului normativ existent. Ținând cont de faptul că audienții INJ sunt cel puțin licențiați în drept, nivelul cunoașterii se va axa pe cizelarea cunoștințelor pe care le dețin deja și cu care pot opera pentru a trece la celelalte niveluri.

Aplicarea presupune capacitatea de a interpreta corect și sistemic legislația procesuală în vigoare, capacitatea de a depista curențe și contradicții legislative și abilitatea de a apăra consecvent drepturile justițiabililor în astfel de situații.

Integrarea presupune aptitudinile de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice referitoare la normele de drept procesual civil, gestionare corectă a cauzelor civile ținând cont atât de legea materială, cât și de cea procesuală, manifestarea atitudinilor personale față de diverse fenomene sociale. Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de instruire inițială a viitorilor procurori.

II. COMPETENȚE

Prin instruire audientul va obține următoarele competențe:

- Delimitarea cazurilor în care procurorul este investit de lege să se adreseze în judecată în apărarea drepturilor altor subiecți de cazurile când justițiabilii se pot apăra singuri sau cu ajutorul altor subiecți procesuali;
- Întocmirea potrivit cerințelor procesuale a cererilor de chemare în judecată, de către procuror;
- Participarea după rigorile procedurale civile a procurorilor la examinarea cauzelor civile de către instanțele judecătorești;
- Implicarea procurorului în exercitarea corectă a căilor de atac în cauzele civile;
- Cultivarea rezistenței la munca în condiții de stres, limitare în timp și expunere publică.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul instruirii audientul va fi capabil să:

- aplice oportun și corect principiile de drept procesual civil în cauze civile concrete;
- evalueze consecințele încălcării normelor de competență generală și jurisdicțională;
- interpreteze just și uniform modul de exercitare a dreptului la intentarea acțiunii civile;
- se implice activ în procesul de probațiune judiciară în interesul reclamantilor;
- utilizeze mijloacele procesuale legale în exercitarea căilor de atac în cauzele civile.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Reglementări procedurale privind intentarea, pregătirea și examinarea în fond a cauzelor civile	Vladislav Clima	II	30	10	20	Examen

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	TEMATICA	Ore curs	Ore practice
1.	Implicarea procurorului în procesul civil	2	4
2.	Cerințe privind întocmirea cererilor de chemare în judecată de către procurori	2	6
3.	Prezentarea probelor la faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare	1	4
4.	Aprecierea probelor și a normelor material reflectată în susținerile verbale ale procurorului	1	4
5.	Exercitarea apelului de către procuror	1	4
6.	Încheierile judecătorești și modul de contestare a acestora de către procuror	1	2
7.	Exercitarea recursului împotriva deciziilor curților de apel și a revizuirii de către procuror	2	6

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
Tema 1. Implicarea procurorului în procesul civil		
<p style="text-align: center;"><i>Curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Evaluarea tendințelor legislației naționale privitor la participarea procurorului în procesul civil. Formele de participare a procurorului la examinarea cauzelor civile Temeiurile de intentare a procesului civil la cererea procurorului Statutul procesual al procurorului în procesul civil; <p style="text-align: center;"><i>Seminar:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Determinarea condițiilor de adresare a procurorului în judecată interesele persoanelor fizice; 	<p>Curs-prelegere: Studii de caz . Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal urmare a lucrului individual sau ad-hoc. Identificarea soluțiilor procesuale. Utilizarea</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din</i>

<ol style="list-style-type: none"> 2. Posibilitatea adresării procurorului în interesele statului și ale societății; 3. Participarea procurorului în procesul civil pentru a depune concluzii; 4. Reguli de competență jurisdicțională care trebuie respectate de către procurori în cazurile adresării în judecată 	<p>normelor procesuale relevante pe support de hârtie, precum și on-line. Folosirea practicii uniforme a CSJ.</p> <p>Proiector/laptop</p>	<p><i>Republica Moldova Pregătirea pentru simulare fragmentară</i> <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <p><i>Pregătirea pentru simulare fragmentară</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Motivarea în scris a soluției pentru situații procedurale</i>
--	---	---

Tema 2. Cerințe privind întocmirea cererilor de chemare în judecată de către procurori

<p style="text-align: center;">Curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Exigențe de formă și conținut ale cererii de chemare în judecată 2. Competența jurisdicțională în toate cazurile de intentare a procesului civil la cererea procurorului: <ol style="list-style-type: none"> 2.1 În interesul persoanelor fizice, inclusiv în procedură specială 2.2 În interesul statului și al societății 3. Anexele obligatorii ale cererilor de chemare în judecată perfectare de procurori. <p style="text-align: center;">Seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formularea clară și exhaustivă a pretențiilor de către procurer în interesele reclamantului; 2. Argumentarea de fapt și de drept a pretențiilor formulate 3. Enumerarea probelor pertinente și admisibile în cererea de chemare în judecată; 4. Inserarea cererilor și demersurilor suplimentare în cererea de chemare în judecată; 5. Identificarea anexelor obligatorii și accesorii 	<p>Curs-prelegere: Studii de caz . Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal urmare a lucrului individual sau ad-hoc. Identificarea soluțiilor procesuale. Utilizarea normelor procesuale relevante pe support de hârtie, precum și on-line. Folosirea practicii uniforme a CSJ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <p><i>Pregătirea pentru simulare fragmentară</i> <i>Motivarea scrisă a sarcinilor primite pentru lucrul individual;</i> <i>Simulări de caz;</i></p>
---	--	---

<p>la cererea de chemare în judecată depusă de către procurer;</p> <p>6. Evaluarea șanseii de a se accepta cererea de chemare în judecată.</p>	<p>Proiector/laptop</p>	<p><i>Perfectarea actului de procedură</i></p>
<p>Tema 3. Prezentarea probelor la faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare</p>		
<p style="text-align: center;">Curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Regulii comune de identificare a mijloacelor de probă pentru fiecare categorie de cauză civilă instrumentată de către procurer; 2. Administrarea înscrisurilor de către procurer 3. Administrarea probei cu martori de către procurer 4. Administrarea probelor materiale și înregistrărilor audio-video de către procurer; 5. Implicarea procurorului în dispunerea expertizei <p style="text-align: center;">Seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reguli procesuale de administrare a înscrisurilor. Reclamarea înscrisurilor . 2. Formularea demersurilor privind audiere martorilor; 3. Repere normative privind desemnarea expertizei; 4. Cazuri și condiții pentru numirea delegațiilor judecătorești în scopul colectării de probe; 5. Asigurarea de probe la cererea procurorului 	<p>Curs-prelegere:</p> <p>Studii de caz .</p> <p>Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal</p> <p>urmare a lucrului individual sau ad-hoc.</p> <p>Identificarea soluțiilor procesuale.</p> <p>Utilizarea normelor procesuale relevante pe support de hîrtie, precum și on-line.</p> <p>Folosirea practicii uniforme a CSJ.</p> <p>Proiector/laptop</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <i>Pregătirea pentru simulare fragmentară;</i> • <i>Perfectarea de acte procesuale motivate.</i>
<p>Tema 4. Aprecierea probelor și a normelor materiale reflectate în susținerile orale ale procurorului</p>		
<p style="text-align: center;">Curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reguli comune de apreciere a probelor de către procurer 2. Tehnici de interpretare a legii material aplicabile cauzei civile instrumentate de către procurer 3. Reguli comune de pregătire și prezentare a susținerilor orale decătre procurer <p style="text-align: center;">Seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza probelor părții adverse în scopul descalificării acestora urmare a lipsei de relevanță sau a inadmisibilității acestora; 2. Analiza probelor părții adverse în scopul combaterii acestora; 3. Concluzii justificative ale probelor administrate în interesul reclamantului; 	<p>Curs-prelegere:</p> <p>Studii de caz .</p> <p>Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal</p> <p>urmare a lucrului individual sau ad-hoc.</p> <p>Identificarea soluțiilor procesuale.</p> <p>Utilizarea normelor procesuale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <i>Pregătirea pentru simulare</i>

4. Identificarea normelor materiale relevante și interpretarea corectă a acestora.	relevante pe support de hîrtie, precum și on-line. Folosirea practicii uniforme a CSJ. Proiector/laptop	<i>fragmentară;</i> • <i>Audierea susținerilor orale ale procurorilor urmare a simulărilor fragmentare.</i>
--	--	--

Tema 5. Exercițarea apelului de către procuror

<p style="text-align: center;">Curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cererea de apel; 2. Participarea procurorului în examinarea apelului depus de acesta <p style="text-align: center;">Seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perfectarea cererii de apel simple și a cererii de apel motivate Participarea procurorului în examinarea cererilor 2. de apel ca apelant 3. Participarea procurorului în interesul intimatului Reguli de administrare a probelor de către procuror în apel; 	<p>Curs-prelegere:</p> <p>Studii de caz . Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal urmare a lucrului individual sau ad-hoc. Identificarea soluțiilor procesuale. Utilizarea normelor procesuale relevante pe support de hîrtie, precum și on-line. Folosirea practicii uniforme a CSJ.</p> <p>Proiector/laptop</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <i>Pregătirea pentru simulare fragmentară</i> <i>Perfectarea referinței;</i> <i>Simulare de caz.</i>
--	---	---

Tema 6. Încheierile judecătorești și modul de contestare a acestora de către procuror

<p style="text-align: center;">Curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Categoriile de încheieri judecătorești cu care se poate confrunta procurorul în cursul examinării cauzelor civile 2. Reguli procesuale de contestare a încheierilor judecătorești <p style="text-align: center;">Seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Delimitarea încheierilor protocolare de alte categorii de încheieri judecătorești 2. Determinarea modului de contestare a diferitor categorii de încheieri judecătorești . 	<p>Curs-prelegere:</p> <p>Studii de caz . Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal urmare a lucrului individual sau ad-hoc. Identificarea</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al</i>
---	--	---

	soluțiilor procesuale. Utilizarea normelor procesuale relevante pe support de hîrtie, precum și on-line. Folosirea practicii uniforme a CSJ. Proiectori/laptop	<i>instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <i>Pregătirea pentru simulare fragmentară</i> <i>Test-deschis cu identificarea normei procesuale relevante și motivarea aplicării acesteia)</i> <i>Perfectarea cererilor de recurs împotriva încheierilor instanței de fon și instanței de apel.</i>
--	---	--

Tema 7 . Exercițarea recursului împotriva deciziilor curților de apel și a revizuirii de către procurer

<p style="text-align: center;">Curs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cererea de recurs împotriva deciziei curții de apel 2. Cereri și demersuri care pot fi formulate de procurer în procesul de examinare a recursului împotriva deciziei curții de apel 3. Cererea de revizuire depusă de procurer 4. Participarea procurorului la examinarea cererilor de revizuire <p style="text-align: center;">Seminar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perfectarea cererilor de recurs împotriva deciziilor instanței de apel; 2. Perfectarea referinței de către procuror în interesul intimatului; 3. Perfectarea cererii de revizuire de către procuror; 4. Perfectarea referinței la cererea de revizuire de către procuror. 	<p>Curs-prelegere:</p> <p>Studii de caz .</p> <p>Exersarea abilităților de motivare scrisă și verbal</p> <p>urmare a lucrului individual sau ad-hoc.</p> <p>Identificarea soluțiilor procesuale.</p> <p>Utilizarea normelor procesuale relevante pe support de hîrtie, precum și on-line.</p> <p>Folosirea practicii uniforme a CSJ.</p> <p>Proiectori/laptop</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Consultarea anticipată a suportului normativ relevant;</i> • <i>Determinarea practicii judiciare uniforme</i> • <i>Identificarea cazurilor practice relevante de pe portalul unic al instanțelor judecătorești din Republica Moldova</i> <i>Pregătirea pentru simulare fragmentară</i> <i>Perfectarea actelor procesuale relevante studiilor de caz.</i>
--	--	---

VII. EVALUAREA

Evaluarea se va efectua continuu și la final.

A. Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul orelor de curs și a celor practice;
  - realizarea activităților individuale;
  - colectarea și analizarea unor acte procesuale (încheieri, hotărâri, decizii) relevante subiectelor studiate;
  - impicarea în simulările fragmentare;
- *** formatorul va decide periodicitatea evaluărilor curente, însă indiferent de aceasta va anunța public la finele perioadei de evaluare nota fiecărui audient.**

B. Evaluarea finală se va efectua ca examen la finele semestrului prin expunerea motivației succinte, clare și juste a unui subiect relevant, precum și soluționarea a două situații de caz cu argumentarea necesară. De exemplu:

1. Argumentați dacă procurorul poate sau nu să ceară strămutarea cauzei
2. Argumentați cum trebuie să procedeze instanța de judecată dacă procurorul a semnalat în scris instanței că reprezentantul legal al reclamantului, în interesele căruia a fost depusă cerere de chemare în judecată, dorește să se împace cu pârâtul și să încheie o tranzacție.
3. Argumentați cum trebuie să procedeze instanța de judecată dacă procurorul care s-a adresat în judecată în interesul dlui Ionescu, 70 ani, care a sesizat instanța de la sediul pârâtului în cazul reparării prejudiciului cauzat sănătății în câmpul muncii, ulterior - în timpul pregătirii pricinii pentru dezbateri judiciare – a cerut strămutarea cauzei la instanța de la locul producerii accidentului în câmpul muncii – deoarece acolo se află majoritatea probelor.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative și normative:

1. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Roma, 04.11.1950. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298 din 24.07.1997. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1990-1998)*. Ediție oficială. Vol. 1, Chișinău: Moldpres, 1998, p. 341.
2. Constituția Republicii Moldova. Din 29.07.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 12.08.1994, Nr. 1.
3. Hotărârile Curții Constituționale relevante înfăptuirii justiției civile. <http://www.constcourt.md/>
4. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova. Nr.225 din 30.05.2003. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 21.06.2013, nr. 130-134.
5. Legea taxei de stat. Nr.1216 din 03.12.1992. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 02.04.2004, nr. 53-55.
6. Legea cu privire la procuratură. Nr. 118 din 14.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 17.03.2009, nr. 55-56.
7. Lege privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești. Nr. 264 din 11.12.2008. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 20.03.2009, nr. 57-58.

8. Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Nr. 87 din 21.04.2011. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.07.2011, nr. 107-109.
9. Regulamentele aprobate de către Consiliul Superior al Magistraturii relevante înfăptuirii justiției civile. www.csj.md

Jurisprudență/Practica judiciară:

10. Hotărârile și deciziile CtEDO
[http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{)
<http://www.justice.gov.md/lib.php?l=ro&idc=6&year=2015>
11. HOTĂRÎRILE PLENULUI CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE.
http://jurisprudenta.csj.md/db_hot_expl.php
12. RECOMANDĂRILE CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE.
http://jurisprudenta.csj.md/db_rec_csj.php
13. AVIZELE CONSULTATIVE ALE CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE.
http://jurisprudenta.csj.md/db_avize_csj.php
14. <http://instante.justice.md/cms/>
15. www.crim.org
16. www.lhr.md

Literatură didactică și științifică:

1. Belei E. ș.a Drept procesual civil. Partea Generală. Chișinău: Editura Lexon și Cartea Juridică, 2014.
2. Cojuhari Al. ș.a Drept procesual civil. Partea Specială. Chișinău: Tipografia centrală, 2009.
3. Leș I. Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art.1-1133. București: Editura C.H. Beck, 2013.
4. Poalelungi M. ș.a. Manualul judecătorului pentru cauze civile. Ediția II. Chișinău: Tipografia centrală, 2013. <http://www.drept.usm.md/public/files/Manual-judecator-cauze-civile-2013f2697.pdf>
5. Revista Institutului Național al Justiției. <http://www.inj.md/node/125>